

Program Wychowawczy

**Zespołu Placówek
Edukacyjnych
w Olsztynie**

na lata 2014 – 2017

WSTĘP

Zespół Placówek Edukacyjnych w Olsztynie jest placówką publiczną kształcąca uczniów* , w tym niepełnosprawnych. Organem prowadzącym placówkę jest Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym i Osobom o Podobnych Zaburzeniach w Rozwoju w Olsztynie.

Z organem prowadzącym współpracują stowarzyszenia wspierające:

- a) Stowarzyszenie Wyjątkowe Serce z siedzibą w Olsztynie;
- b) Warmińsko Mazurskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Niepełnosprawnością Ruchową i Niepełnosprawnością Sprzężoną z siedzibą w Olsztynie.

Szczegółowe zasady współpracy stowarzyszeń określa porozumienie zawarte między stowarzyszeniami.

W skład Zespołu Placówek Edukacyjnych wchodzi następujące placówki:

- Szkoła Specjalna Przysposabiająca Do Pracy nr 2 Dla Uczniów z Autyzmem, Sprzężonymi Niepełnosprawnościami oraz Upośledzeniem Umysłowym w Stopniu Umiarkowanym Lub Znacznym;
- Gimnazjum Specjalne nr 1 Dla Uczniów z Autyzmem, Sprzężonymi Niepełnosprawnościami oraz z Upośledzeniem Umysłowym w Stopniu Umiarkowanym Lub Znacznym;
- Szkoła Podstawowa nr 4 Specjalna dla Dzieci z Autyzmem i Niepełnosprawnościami Sprzężonymi;
- Przedszkole Specjalne nr 11 dla Dzieci z Niepełnosprawnością Ruchową, Upośledzeniem Umysłowym, Niepełnosprawnościami Sprzężonymi i Autyzmem;
- Przedszkole Publiczne z Oddziałami Integracyjnymi nr 25;

(* Ilekroć w programie mowa o uczniach- należy przez to rozumieć: wychowanków przedszkola integracyjnego i specjalnego, uczniów szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły przysposabiającej do pracy.)

I. MISJA I WIZJA PLACÓWKI

Wizją Zespołu Placówek Edukacyjnych jest stworzenie wszystkim uczniom optymalnych warunków do pełnego ich uczestnictwa w edukacji i zapewnienie im wysokiego poziomu oddziaływań rehabilitacyjnych.

Wszystkie działania podejmowane w placówce oparte są na uniwersalnych wartościach etycznych, dziedzictwie kulturowym oraz historycznym naszego państwa i społeczności lokalnej.

Naczelny i wspólnymi wartościami dla uczniów, rodziców, nauczycieli* i innych pracowników placówki są:

- zdrowie i bezpieczeństwo;
- samodzielność;
- wszechstronny rozwój;
- integracja społeczna;

II. ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE PROGRAMU

Jako podstawy teoretyczne programu wychowawczego ZPE przyjęto aktualne założenia i tezy ogólne pedagogiki specjalnej w zakresie poznawania i rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych, które stają się wartościami ogólnymi zarówno w pracy z uczniem zdrowym jak i niepełnosprawnym (za I. Obuchowską 1995, M.Kościelską 1995, K. Mrugalską 1995, T. Witkowskim 1993):

- *Odchodzimy od medycznego ujęcia problemu niepełnosprawności zorientowanego na wady, braki, defekty i deficyty, a zmiierzamy do poszukiwania potencjalnych możliwości rozwojowych dziecka, zwłaszcza jego mocnych stron.*
- *Pesymizm i bierność zastępujemy podejściem pozytywnym i aktywnym, kompleksowym i interdyscyplinarnym.*
- *Odchodzimy od akcentowania odmienności somatycznych, psychicznych i społecznych oraz niepełnosprawności rozwojowych a zmiierzamy do eksponowania cech, potrzeb wspólnych u wszystkich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem problemów jednostki niepełnosprawnej jako osoby z jej indywidualną biografią i rzeczywistym funkcjonowaniem w środowisku.*

(*Ileokroć mowa o nauczycielach- należy rozumieć: nauczycieli i specjalistów)

- *Odchodzimy od interpretacji niepożądanych zachowań dziecka jako zaburzeń rozwojowych, a zmierzamy do określania ich jako przejawów niezaspokojenia potrzeb oraz nierozumienia lub lekceważenia ich przez otoczenie.*
- *Dążymy do dynamicznego spojrzenia na specjalne potrzeby edukacyjne dzieci, w których wada postrzegana jest jako utrata funkcji na poziomie organicznym, niepełnosprawność jako utrata lub ograniczenie funkcji na poziomie psychicznym, a upośledzenie jako skutek interakcji między możliwościami a brakami tych jednostek oraz możliwościami a oczekiwaniami otoczenia.*

W pracy wychowawczej i dydaktycznej zmierzamy do zintegrowania całej społeczności Zespołu, z zachowaniem specyfiki i integralności placówek wchodzących w jego skład. Program wychowawczy jest więc koncepcją pracy Zespołu w poszczególnych placówkach.

Priorytetem koncepcji pracy Zespołu Placówek Edukacyjnych jest uczeń i jego przygotowanie do niezależnego funkcjonowania w życiu społecznym na miarę własnych potrzeb i możliwości.

Pełna realizacja tej koncepcji wymaga w naszym założeniu ścisłej współpracy z rodzicami. Niezmiernie ważne jest również budowanie właściwych relacji społecznych między uczniami pełnosprawnymi i niepełnosprawnymi.

Niniejszy program wychowawczy uwzględnia pięć aspektów wychowania:

1. Wspomaganie naturalnego rozwoju uczniów :

zaspokajanie potrzeb, rozwijanie potencjałów i możliwości, wzmacnianie mocnych stron, budowanie wspierającej relacji nauczyciel-uczeń;

2. Kształtowanie sposobu myślenia uczniów i postaw społecznie akceptowanych:

kreowanie i wskazywanie wzorców, przekazywanie wartości istotnych z punktu widzenia danej kultury, kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych.

3. Profilaktykę zachowań ryzykownych:

diagnozowanie zagrożeń, wyposażanie uczniów w wiedzę i umiejętności pomagające w radzeniu sobie z zagrożeniami, proponowanie alternatywnych sposobów funkcjonowania, ochrona przed niebezpieczeństwami;

4. Korygowanie deficytów i urazów:

diagnozowanie deficytów, konstruowanie sytuacji wychowawczej w taki sposób, by uczeń mógł zdobywać doświadczenia korygujące dotychczasowe urazy, „negatywne/niekonstruktywne doświadczenia” powstałe w toku wcześniejszego wychowania;

5. Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów:

doskonalenie uczenia się, rozwijanie indywidualnych zainteresowań, uzdolnień i aspiracji uczniów, zadbanie o wrażliwość poprzez rozwijanie artystycznych umiejętności, inspirowanie do aktywności twórczej;

III. PODSTAWY PRAWNE

Przy konstruowaniu programu zostały wzięte pod uwagę następujące akty prawne*:

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
- Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności;
- Deklaracja Praw Dziecka;
- Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych;
- Konwencja o Prawach Dziecka Narodów Zjednoczonych;
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.;
- Ustawa o Systemie Oświaty;
- Karta Nauczyciela;
- Program Polityki Prorodzinnej Państwa.;
- Rozporządzenie MEN w sprawie ramowego statutu szkoły publicznej;
- Statut ZPE i placówek wchodzących w jego skład;
- Podstawa Programowa kształcenia ogólnego;
- Karta Praw Osób z Autyzmem;

(*Podstawy prawne będą aktualizowane zgodnie ze zmieniającym się prawem.)

IV. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE

➤ Cele ogólne:

1. Wspieranie wszechstronnego rozwoju uczniów, a w tym:

- wspieranie rozwoju emocjonalnego uczniów;
- rozwijanie aktywnej postawy w zakresie samoobsługi, porozumiewania się i w poznawaniu otaczającej rzeczywistości ;
- dążenie do uzyskania możliwie samodzielnego i niezależnego funkcjonowania ;
- kształtowanie postaw społecznych i umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym, artystycznym, religijnym, obywatelskim;

2. Doskonalenie i podnoszenie skuteczności metod i form pracy w zakresie edukacji i wychowania, a w tym:

- wdrażanie i realizowanie indywidualnych programów edukacyjnych i terapeutycznych;
- doskonalenie organizacji pracy wychowawczo – dydaktycznej;
- wykorzystywanie w pracy technologii informacyjnej;

3. Współpraca z innymi osobami i instytucjami na rzecz uczniów, a w tym:

- współpraca z rodzicami;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym i placówkami specjalistycznymi w kraju i za granicą.
- kampanie informacyjne dla społeczności lokalnej dotyczące tematyki związanej z niepełnosprawnością;

➤ Cele szczegółowe:

1. Osiągnięcie optymalnej integracji wewnątrz społeczności ZPE:

- rozpoznawanie potrzeb oraz opracowanie strategii sprzyjających integracji uczniów;
- organizowanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych służących integracji w czasie wolnym, podczas zajęć edukacyjnych i wychowawczych oraz imprez okolicznościowych;
- włączanie się w życie społeczne poprzez uczestniczenie w konkursach wewnętrznych, wyjazdach oraz innych formach zorganizowanych.

2. Całościowy rozwój uczniów uwzględniający ich preferencje i możliwości:

- realizowanie programów edukacyjnych;
- czynne uczestniczenie w kulturze, rozwijanie wrażliwości i aktywności twórczej;
- realizowanie programów kulturoznawczych;
- umożliwienie uczniom korzystania z dodatkowych zajęć terapeutycznych w ramach realizowanych programów;
- rozwijanie indywidualnych zainteresowań i uzdolnień uczniów;

3. Promowanie zdrowego stylu życia:

- nabywanie umiejętności dbania o swoje zdrowie;
- podtrzymywanie i uczenie nawyków higieny osobistej i potrzeby racjonalnego odżywiania się;
- dostarczanie wiedzy i umiejętności bezpiecznego komunikowania się i poruszania w środowisku.
- rozwijanie i kształtowanie postaw ekologicznych.
- rozwijanie umiejętności bezpiecznego korzystania z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, uświadamianie zagrożeń płynących z poruszania się w przestrzeni internetowej;

4. Rozwijanie tożsamości i poczucia przynależności do grupy społecznej:

- wprowadzanie uczniów w kolejne kręgi środowiska społecznego – szkoła, region, ojczyzna itp.;
- podejmowanie działań w zakresie edukacji regionalnej, krajowej i europejskiej;
- kształtowanie postawy patriotycznej, obywatelskiej i etycznej.
- budowanie właściwych relacji społecznych między uczniami pełnosprawnymi i niepełnosprawnymi;
- przeciwdziałanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, rodzinie oraz w dalszym środowisku społecznym;

5. Unowocześnianie stosowanych metod i strategii pracy oraz zwiększenie ich efektywności:

- dokonywanie okresowej analizy wychowawczo – dydaktycznej, rehabilitacyjnej, logopedycznej, psychologicznej;

- poszerzanie oferty stosowanych metod terapeutycznych i strategii rehabilitacyjnych;
- włączanie rodziców w pracę diagnostyczno – terapeutyczną poprzez uczestniczenie w zespołach transdyscyplinarnych (zespołach ds.pomocy psychologiczno-pedagogicznej);
- poszerzanie wiedzy i umiejętności nauczycieli i pracowników poprzez organizowanie szkoleń w ramach WDN oraz udział w innych zewnętrznych formach doskonalenia zawodowego.

6. Pomoc rodzinie oraz zintegrowanie działań rodziców i pracowników ZPE na rzecz uczniów:

- współpraca ze Stowarzyszeniami;
- uczestnictwo rodziców w imprezach okolicznościowych, programach artystycznych, uroczystościach szkolnych;
- wspieranie rodziców i pomoc w pełnieniu roli wychowawczej – organizowanie grup wsparcia dla rodziców, spotkań i warsztatów, pomoc rodzicom w organizowaniu czasu wolnego dla uczniów;

7. Współpraca ze środowiskiem lokalnym i placówkami specjalistycznymi w kraju i za granicą:

- uczestniczenie w konkursach i imprezach o zasięgu lokalnym i ogólnokrajowym;
- wymiana doświadczeń, poszerzanie wiedzy i umiejętności nauczycieli dzięki współpracy ze specjalistycznymi placówkami w kraju;
- prowadzenie dla społeczności lokalnej akcji informacyjnych szerzących tematykę związaną z niepełnosprawnością;
- współpraca międzynarodowa;

Powyższe cele uwzględniają potrzeby rozwojowe (wspierania), potrzeby profilaktyczne (zapobiegania), potrzeby korekcyjne (zmiany) oraz inne potrzeby „wyższe” (odnoszące się do wcześniej zidentyfikowanych wartości i postulowanych postaw).

V. REALIZACJA PROGRAMU

Sposoby realizacji treści ujętych w programie zależą będą od inicjatywy nauczycieli, stowarzyszeń wspierających oraz rodziców i przedstawiane będą w postaci harmonogramu działań na dany rok szkolny.

Cele szczegółowe zawarte w programie stanowią podstawę opracowania harmonogramu działań programu wychowawczego.

Każda z placówek wchodzących w skład Zespołu posiada odrębny harmonogram działań. Poszczególne harmonogramy uwzględniają jednak wspólne obszary działań dla wszystkich placówek.

W harmonogramie uwzględniane są m.in. święta i uroczystości kalendarzowe, religijne, lokalne (regionalne) i historyczne.

Po każdym roku szkolnym dokonywana jest ewaluacja działań zawartych w harmonogramie, opracowywane są wnioski końcowe, które uwzględniane są w planowaniu działań w kolejnym roku szkolnym.

Uczestnikami i realizatorami programu wychowawczego są: Dyrektor ZPE, zespół kierowniczy, nauczyciele, uczniowie, rodzice oraz pozostali pracownicy placówki.

Wychowawcy grup przedszkolnych i zespołów szkolnych włączają do planowania miesięcznego zamierzenia wychowawcze wynikające z harmonogramu na dany rok szkolny oraz treści wynikające z indywidualnych potrzeb uczniów.

VII. ZADANIA WYCHOWAWCZE NAUCZYCIELI

Zadaniem nauczycieli jest odkrywanie potencjalnych możliwości uczniów, tworzenie optymalnych warunków do kształtowania właściwych stosunków rówieśniczych, stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi uczniów oraz udzielaniu im wszechstronnej pomocy w celu zaspokojenia specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Nadrzędnymi celami realizowanymi przez wychowawców powinny być:

-zapewnienie i dawanie uczniom poczucia bezpieczeństwa, szacunku przez pełną ich akceptację podczas nauki, zabawy i różnych form spędzania czasu wolnego;

- okazywanie swoim uczniom pozytywnych uczuć oraz uczenie ich okazywania uczuć w stosunku do innych osób w codziennych sytuacjach w przedszkolu, szkole i w domu;
- inicjowanie sytuacji do nawiązywania i utrzymywania kontaktów koleżeńskich w zespole i poza nim;
- wzbogacanie uczniów w doświadczenia społeczne (rozwiązywanie konfliktów, umiejętność cierpliwego słuchania, pozytywne reagowanie na słowa, fakty, oceny);

ZADANIA WYCHOWAWCZE NAUCZYCIELA ZPE:

- Nauczyciel jest bezpośrednio odpowiedzialny za sprawy związane z życiem grupy przedszkolnej, zespołu szkolnego.
- Nauczyciel jest dla swoich uczniów przewodnikiem po świecie wartości.
- Nauczyciel utrzymuje stały kontakt z rodzicami poprzez spotkania indywidualne i zebrania ogólne.
- Każda grupa przedszkolna, zespół szkolny wraz z nauczycielami i rodzicami powinni tworzyć swoistą wspólnotę.
- W razie wystąpienia jakichkolwiek trudności wychowawczych nauczyciel powinien skontaktować się z psychologiem, dyrektorem szkoły i rodzicami (opiekunami) ucznia.
- Relacja: nauczyciel– uczeń – rodzice, powinna odznaczać się wzajemnym zaufaniem i dyskrecją.

VIII. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

Realizacja misji i wizji placówki odbywa się w ścisłej współpracy z rodzicami uczniów, dążąc do partnerskiej relacji Rodzic-Nauczyciel. Współpraca ta stwarza warunki do wszechstronnego rozwoju psychofizycznego i emocjonalno-społecznego uczniów.

Rodzice uczestniczą w pracy zespołów transdyscyplinarnych współtworząc Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne, biorą również udział w imprezach okolicznościowych, programach artystycznych i uroczystościach szkolnych. Ponadto rodzice uzyskują pomoc i wsparcie w pełnieniu roli wychowawczej - organizowane są konsultacje indywidualne, spotkania i warsztaty grupowe, grupa wsparcia dla rodziców. Udzielana jest także pomoc rodzicom w organizowaniu czasu wolnego dla uczniów.

ZASADY WSPÓŁPRACY WYCHOWAWCZEJ Z RODZICAMI (OPIEKUNAMI):

1. Rodzice i nauczyciele współpracują ze sobą w sprawach wychowania, kształcenia i terapii ucznia.
2. Nauczyciele informują rodziców o postępach indywidualnych uczniów i działalności szkoły na spotkaniach ogólnych i indywidualnych.
3. Dyrektor ZPE przynajmniej raz w roku zapoznaje rodziców na zebraniu ogólnym z podstawowymi zadaniami i zamierzeniami dydaktyczno-wychowawczymi przedszkola i szkoły.
4. Nauczyciele udzielają rodzicom porad oraz bieżących, rzetelnych informacji o zachowaniu, postępach lub przyczynach trudności w nauce ich dzieci w każdym czasie, zawsze jednak niekolidującym z ich podstawowymi obowiązkami dydaktyczno-wychowawczymi.
5. Rodzice są zachęceni do utrzymywania stałego kontaktu z nauczycielami i interesowania się na bieżąco postępami ucznia w nauce i zachowaniu.

Program Wychowawczy Zespołu Placówek Edukacyjnych w Olsztynie wchodzi w życie po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Pedagogicznej.